

การบริหารคุณภาพทางการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1
The Educational Quality Management of Small Schools under
Sukhothai Primary Educational Service Area Office 1

พิมลพรรณ จันทร์เจริญ¹ วิทยา จันทร์ศิลา²
E-mail: cpimonphan@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสำรวจและเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูต่อการบริหารคุณภาพทางการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1 จำแนกตามตำแหน่ง และระยะเวลาในการปฏิบัติงาน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1 จำนวน 217 คน จำแนกเป็น ผู้บริหารสถานศึกษา 37 คน และครู 180 คน จากการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตารางของเครจซี่และมอร์แกน และเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น เก็บรวบรวมข้อมูลด้วย แบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลด้วย ค่าร้อยละ, ค่าเฉลี่ย, ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน, การทดสอบค่าที (t-test independent samples) การทดสอบ F-test (one-way ANOVA) เปรียบเทียบรายคู่ด้วยวิธี LSD

ผลการวิจัยพบว่า 1. ผู้บริหารสถานศึกษาและครูมีความคิดเห็นต่อการบริหารคุณภาพทางการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1 ในภาพรวม มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน เรียงตามลำดับของค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการเสริมสร้างความพร้อมและความเข้มแข็งของโรงเรียนขนาดเล็ก การส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา การพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารจัดการศึกษาโรงเรียนขนาดเล็ก และการเสริมสร้างการมีส่วนร่วมและระดมทรัพยากรจากทุกภาคส่วนในการจัดการศึกษา 2. การเปรียบเทียบการบริหารคุณภาพทางการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็กของผู้บริหารสถานศึกษาและครู จำแนกตามตำแหน่ง พบว่า ความคิดเห็นต่อการบริหารคุณภาพทางการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็กมีความแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และจำแนกตามระยะเวลาในการปฏิบัติงาน พบว่า ในภาพรวมไม่แตกต่างกัน

คำสำคัญ: การบริหารคุณภาพทางการศึกษา โรงเรียนขนาดเล็ก โรงเรียนประถมศึกษา

Abstract

This research was purposed to study and compare the school directors and teachers' opinions for the educational quality management of small schools under Sukhothai Primary Educational Service Area Office 1 by positions and work experience. The samples of the research were 37 school directors and 180 teachers under Sukhothai Primary Educational Service Area Office 1, using stratified random sampling method. The data was collected by questionnaires and analyzed data using percentage, mean, standard deviation, t-test Independent, F-test and compared with LSD method.

The research was found that 1. The school directors and teachers' opinions for the educational quality management of small schools under Sukhothai Primary Educational Service Area Office 1 was generally at high level. Sort of average of the work was descending. Strengths and Empowerment of Small Schools. Improving of Learning Quality. Administration Development of Small Schools and Resources Mobilization. 2. Compare of school directors and teachers' opinions for the educational quality management of small schools under Sukhothai Primary Educational Service Area Office 1 by positions. Overall, and with the difference statistically significant at .05. However, there were no statistical differences as classified by work experience.

¹ นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรการบริหารการศึกษา สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครสวรรค์

² อาจารย์ประจำสาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครสวรรค์

Keywords: educational quality management, small schools, primary schools

ความเป็นมาของปัญหา

การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นก้าวแรกของการพัฒนาคุณภาพของประชากร เพื่อขจัดความเหลื่อมล้ำ สร้างความเท่าเทียม และโอกาสในการได้รับการศึกษาอย่างทั่วถึงและเป็นธรรม ที่ผ่านมามองเห็นได้ว่า คุณภาพผู้เรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานยังไม่บรรลุเป้าหมายตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษา โดยเฉพาะโรงเรียนขนาดเล็ก ซึ่งจากสถิติข้อมูล ณ วันที่ 10 มิถุนายน 2562 (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2562) โดยสัดส่วนจำนวนโรงเรียนขนาดเล็ก คิดเป็นร้อยละ 50.74 จากจำนวนโรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานทั่วประเทศ พบว่า โรงเรียนขนาดเล็กที่มีอยู่เป็นจำนวนมากและมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นทุกปี ไม่สามารถสะท้อนให้เห็นถึงคุณภาพและประสิทธิภาพในการจัดการศึกษาเท่าที่ควร นอกจากนี้ ยังพบว่า โรงเรียนขนาดเล็กมากกว่า 9,000 แห่ง ไม่ผ่านการประเมินคุณภาพการศึกษา สะท้อนปัญหาด้านคุณภาพการจัดการศึกษาที่ไม่ได้มาตรฐาน จึงมีนโยบายการยุบ ควบรวมโรงเรียนขนาดเล็กในปี พ.ศ.2563-2565 มีทั้งสิ้น 5,447 แห่ง (สุทัศน์ ภูมิภาค, 2562)

ด้วยปัญหาการบริหารจัดการคุณภาพโรงเรียนขนาดเล็ก สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้จัดทำแผนยุทธศาสตร์พัฒนาโรงเรียนขนาดเล็กระยะ 4 ปี(พ.ศ. 2562-2565) โดยกำหนดวิสัยทัศน์ “โรงเรียนขนาดเล็กมีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน” รวมทั้งได้กำหนดยุทธศาสตร์ 5 ด้านในการพัฒนาคุณภาพโรงเรียนขนาดเล็ก(สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2562) โดยยุทธศาสตร์แรก เป็นการจัดการศึกษาเพื่อความมั่นคง ยุทธศาสตร์ที่ 2 เพื่อสร้างโอกาสในการเข้าถึงบริการทางการศึกษาที่มีคุณภาพ และลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา ยุทธศาสตร์ที่ 3 เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ยุทธศาสตร์ที่ 4 เพื่อพัฒนาผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษา และยุทธศาสตร์ที่ 5 ได้แก่ การเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วม โดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้ระบุดำเนินการอย่างเป็นรูปธรรม ตั้งแต่ระดับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ระดับโรงเรียน เพื่อให้เป็นแนวทางปฏิบัติ เพื่อที่ทางสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานจะใช้เป็นแนวทางดำเนินการในการบริหารจัดการต่อไป

การบริหารจัดการโรงเรียนขนาดเล็กให้มีคุณภาพเป็นไปตามมาตรฐาน และสอดคล้องกับยุทธศาสตร์พัฒนาคุณภาพโรงเรียนขนาดเล็ก ต้องอาศัยกระบวนการบริหารคุณภาพเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนและปรับปรุงกระบวนการดำเนินงาน ตลอดจนค้นหาคำตอบและอุปสรรคในการดำเนินงานเพื่อร่วมกันวางแผน การหาแนวทางในการดำเนินงาน การติดตาม ตรวจสอบ เพื่อนำข้อมูลไปใช้ในการดำเนินงานในครั้งถัดไป และการปรับปรุงหรือพัฒนา (Mihail Dudin, 2014) เพื่อหารูปแบบวิธีการหรือการดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพ และมีความเหมาะสมมากที่สุด ซึ่งกระบวนการบริหารคุณภาพของวงจรมะดิง (Deming Cycle) สามารถนำไปใช้เป็นกรอบแนวคิดในการบริหารคุณภาพทางการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก

จากรายงานข้อมูลสถานศึกษา ณ วันที่ 10 มิถุนายน 2563 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1 มีโรงเรียนในสังกัดทั้งหมด 133 โรงเรียน 1 สาขา เป็นโรงเรียนขนาดเล็ก จำนวน 84 โรงเรียน 1 สาขา คิดเป็นร้อยละ 63.44 ของโรงเรียนทั้งหมด แนวโน้มโรงเรียนขนาดเล็กมีเพิ่มขึ้นทุกปี ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการบริหารจัดการและการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน เนื่องจากมีข้อจำกัดด้านบุคลากรครูไม่ครบชั้น ไม่ครบวิชาเอก ขาดสื่อเทคโนโลยีที่ทันสมัย งบประมาณที่ได้รับไม่เพียงพอสำหรับค่าใช้จ่ายในการบริหารจัดการศึกษาและการพัฒนาคุณภาพทางการศึกษา

สภาพปัญหาและเหตุผลดังกล่าวข้างต้น เป็นความท้าทายอย่างยิ่งที่จะศึกษาการบริหารจัดการคุณภาพทางการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1 ผลการวิจัยครั้งนี้จะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา และสร้างความแข็งแกร่งเพื่อก้าวสู่โรงเรียนขนาดเล็กที่มีมาตรฐาน เพื่อสร้างโอกาสทางการแข่งขันมากกว่าเป็นภาระ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อสำรวจความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูต่อการบริหารคุณภาพทางการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูต่อการบริหารคุณภาพทางการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1 โดยจำแนกตามตำแหน่ง และระยะเวลาในการปฏิบัติงาน

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประเภทของการวิจัย

การวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive Research)

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูโรงเรียนขนาดเล็กในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1 ปีการศึกษา 2563 จำนวนทั้งสิ้น 489 คน แบ่งเป็นผู้บริหารสถานศึกษา 84 คน และครู 405 คน

2.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา 37 คน และครู 180 คน รวมจำนวน 217 คน ซึ่งกำหนดขนาดโดยใช้ตารางของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan) ใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Simple Random Sampling) ตามสัดส่วนของผู้บริหารสถานศึกษาและครูโรงเรียนขนาดเล็กในแต่ละอำเภอ

3. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

แบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูต่อการบริหารคุณภาพทางการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก มี 2 ตอนดังนี้

3.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List)

3.2 แบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูต่อการบริหารคุณภาพทางการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก มีลักษณะเป็นแบบมาตราประมาณค่าของลิเคิร์ต (Likert Scale) 5 ระดับ มีทั้งหมด 4 ด้าน จำนวน 30 ข้อ ดังนี้ 1) ด้านการพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารจัดการศึกษาโรงเรียนขนาดเล็ก จำนวน 7 ข้อ, 2) ด้านการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา จำนวน 8 ข้อ, 3) ด้านการเสริมสร้างการมีส่วนร่วมและระดมทรัพยากรจากทุกภาคส่วนในการจัดการศึกษา จำนวน 7 และข้อ, 4) ด้านการเสริมสร้างความพร้อมและความเข้มแข็งของโรงเรียนขนาดเล็ก จำนวน 8 ข้อ

4. การหาคุณภาพของเครื่องมือ

4.1 นำแบบสอบถามไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่านเพื่อตรวจสอบความตรงตามโครงสร้าง (Construct validity) และความตรงตามเนื้อหา (Content Validity) แล้วนำมาหาค่าดัชนีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์รายข้อ (Index of item-objective Congruence: IOC) และเลือกข้อคำถามที่มีค่า 0.67-1.00 มาสร้างเป็นแบบสอบถาม

4.2 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try out) กับผู้บริหารสถานศึกษาและครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 40 คน แล้วนำมาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม (Reliability) โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach) มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.95

5. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังต่อไปนี้

5.1 นำแบบสอบถามพร้อมกับหนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูล ไปเก็บข้อมูลกับผู้บริหารสถานศึกษาและครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1 ด้วยตนเอง ได้แบบสอบถามกลับคืนมา จำนวน 217 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

5.2 รวบรวมแบบสอบถามมาตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ เพื่อวิเคราะห์ข้อมูล

6. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมาตรวจสอบความครบถ้วนของข้อมูล นำมาวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

6.1 วิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นต่อการบริหารคุณภาพทางการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1 โดยใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

6.2 วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อการบริหารคุณภาพทางการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1 จำแนกตามตำแหน่ง วิเคราะห์ด้วยการทดสอบค่าที (t-test independent samples) และจำแนกตามระยะเวลาในการปฏิบัติงาน การทดสอบ F-test (one-way ANOVA) ถ้าพบความแตกต่าง เปรียบเทียบรายคู่ด้วยวิธี LSD

ผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามเป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 37 คน คิดเป็นร้อยละ 17.1 ครูจำนวน 180 คน คิดเป็นร้อยละ 82.9

จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีระยะเวลาในการปฏิบัติงานต่ำกว่า 5 ปี จำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 6 ระยะเวลาในการปฏิบัติงาน 5-10 ปี จำนวน 76 คน คิดเป็นร้อยละ 35 และระยะเวลาในการปฏิบัติงานมากกว่า 10 ปี จำนวน 128 คน คิดเป็นร้อยละ 59

2. ผลการศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูต่อการบริหารคุณภาพทางการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1 ดังนี้

ตาราง 1 ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูต่อการบริหารคุณภาพทางการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1 ในภาพรวม

ที่	การบริหารคุณภาพทางการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก	(n=217)		ระดับ
		\bar{X}	S.D.	
1	การพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารจัดการศึกษาโรงเรียนขนาดเล็ก	3.60	0.38	มาก
2	การส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา	3.75	0.30	มาก
3	การเสริมสร้างการมีส่วนร่วมและระดมทรัพยากรจากทุกภาคส่วน	3.58	0.32	มาก
4	การเสริมสร้างความพร้อมและความเข้มแข็งของโรงเรียนขนาดเล็ก	3.93	0.29	มาก
รวม		3.71	0.16	มาก

จากตาราง 1 พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูมีความคิดเห็นต่อการบริหารคุณภาพทางการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1 ในภาพรวม มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.71$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ การเสริมสร้างความพร้อมและความเข้มแข็งของโรงเรียนขนาดเล็ก อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.93$) รองลงมา ได้แก่ การส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.75$) การพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารจัดการศึกษาโรงเรียนขนาดเล็กอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.60$) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ การเสริมสร้างการมีส่วนร่วมและระดมทรัพยากรจากทุกภาคส่วนในการจัดการศึกษา อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.58$)

3. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูต่อการบริหารคุณภาพทางการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1 จำแนกตามตำแหน่ง

ตาราง 2 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูต่อการบริหารคุณภาพทางการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1 จำแนกตามตำแหน่ง

ที่	การบริหารคุณภาพทางการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก	ตำแหน่ง				t - test	sig
		ผู้บริหารสถานศึกษา (n=37)		ครู (n=180)			
		\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
1	การพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก	3.83	0.46	3.55	0.34	3.56*	.00
2	การส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา	3.65	0.26	3.80	0.31	2.23*	.03
3	การเสริมสร้างการมีส่วนร่วมและระดมทรัพยากรจากทุกภาคส่วน	3.49	0.30	3.60	0.32	1.92	.06
4	การเสริมสร้างความพร้อมและความเข้มแข็งของโรงเรียนขนาดเล็ก	3.67	0.32	3.99	0.26	5.79*	.00
รวม		3.66	0.18	3.73	0.15	2.39*	.02

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 2 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูต่อการบริหารคุณภาพทางการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1 จำแนกตามตำแหน่ง ในภาพรวม พบว่า ตำแหน่งที่ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารคุณภาพทางการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็กแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ตำแหน่งที่ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารคุณภาพทางการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก ด้านการพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก ด้านการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา และด้านการเสริมสร้างความพร้อมและความเข้มแข็งของโรงเรียนขนาดเล็กแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูต่อการบริหารคุณภาพทางการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1 จำแนกตามระยะเวลาในการปฏิบัติงาน

ตาราง 3 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูต่อการบริหารคุณภาพทางการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1 จำแนกตามระยะเวลาในการปฏิบัติงาน

ที่	การบริหารคุณภาพทางการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก	ระยะเวลาในการปฏิบัติงาน						F-test	Sig.
		น้อยกว่า 5 ปี		5 - 10 ปี		มากกว่า 10 ปี			
		\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
1	การพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารจัดการศึกษาโรงเรียนขนาดเล็ก	3.47	0.43	3.51	0.27	3.67	0.41	5.16*	0.01
2	การส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา	3.76	0.29	3.78	0.33	3.73	0.30	0.80	0.45
3	การเสริมสร้างการมีส่วนร่วมและระดมทรัพยากรจากทุกภาคส่วน	3.60	0.38	3.55	0.29	3.60	0.32	0.48	0.62
4	การเสริมสร้างความพร้อมและความเข้มแข็งของโรงเรียนขนาดเล็ก	4.05	0.23	3.99	0.24	3.89	0.32	3.63*	0.03
	รวม	3.72	0.17	3.71	0.13	3.72	0.17	0.16	0.86

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 3 พบว่า ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูต่อการบริหารคุณภาพทางการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1 จำแนกตาม ระยะเวลาในการปฏิบัติงาน พบว่า ระยะเวลาในการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษาและครู มีความคิดเห็นต่อการบริหารคุณภาพทางการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็กในภาพรวมไม่มีความแตกต่างกัน หากพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีด้านการพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารจัดการศึกษาโรงเรียนขนาดเล็ก และด้านการเสริมสร้างความพร้อมและความเข้มแข็งของโรงเรียนขนาดเล็ก มีความแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อทดสอบรายคู่ด้วยวิธี LSD พบว่า ด้านการพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารจัดการศึกษาโรงเรียนขนาดเล็ก กลุ่มผู้บริหารและครูที่มีระยะเวลาในการปฏิบัติงาน 5 – 10 ปี แตกต่างกับกลุ่มผู้บริหารและครูที่มีระยะเวลาในการปฏิบัติงานมากกว่า 10 ปีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยกลุ่มผู้บริหารและครูที่มีระยะเวลาในการปฏิบัติงานมากกว่า 10 ปี มีค่าเฉลี่ยสูงกว่ากลุ่มผู้บริหารและครูที่มีระยะเวลาในการปฏิบัติงาน 5 – 10 ปี และด้านการเสริมสร้างความพร้อมและความเข้มแข็งของโรงเรียนขนาดเล็ก พบว่า กลุ่มผู้บริหารและครูที่มีระยะเวลาในการปฏิบัติงานทำงาน 5 – 10 ปี แตกต่างกับกลุ่มผู้บริหารและครูที่มีระยะเวลาในการปฏิบัติงานมากกว่า 10 ปีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยกลุ่มผู้บริหารและครูที่มีระยะเวลาในการปฏิบัติงานมากกว่า 10 ปี มีค่าเฉลี่ยน้อยกว่ากลุ่มผู้บริหารและครูที่มีระยะเวลาในการปฏิบัติงาน 5 – 10 ปี

อภิปรายผล

1. ผู้บริหารสถานศึกษาและครุมีความคิดเห็นต่อการบริหารคุณภาพทางการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1 ในภาพรวม มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการเสริมสร้างความพร้อมและความเข้มแข็งของโรงเรียนขนาดเล็ก ทั้งนี้เนื่องจากผู้บริหารสถานศึกษาและครูโรงเรียนขนาดเล็กมีความคิดเห็นสอดคล้องกันในการเสริมสร้างความพร้อมทั้งด้านบุคลากร งบประมาณ วัสดุ ครุภัณฑ์ ตลอดจนจัดหาทรัพยากรที่สำคัญเพื่อหาแนวทาง ปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนให้ดียิ่งขึ้น และเป็นไปตาม สรศ.ศ. โสมบาบุตร (2560) ที่ได้ศึกษาแนวทางการพัฒนาคุณภาพโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4 โดยผลการวิจัยพบว่าความคิดเห็นของครู ผู้บริหาร และคณะกรรมการสถานศึกษามีความคิดเห็นต่อแนวทางการพัฒนาโรงเรียนขนาดเล็ก โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีการปรับปรุงระบบอุปกรณ์การเรียนทางไกลผ่านดาวเทียมให้มีสภาพพร้อมใช้งาน สนับสนุน ส่งเสริมการนำสื่อและเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาปรับใช้ในการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ

2. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูต่อการบริหารคุณภาพทางการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1 จำแนกตามตำแหน่ง ในภาพรวม พบว่า ตำแหน่งที่ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารคุณภาพทางการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็กแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐาน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีด้านการเสริมสร้างการมีส่วนร่วมและระดมทรัพยากรในการจัดการศึกษาเพียงด้านเดียวที่มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้เนื่องจากผู้บริหารสถานศึกษาและครูต่างให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนในการจัดการศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับ ญัตติ คำมูล(2552) ที่พบว่าโรงเรียนขนาดเล็กควรมีเครือข่าย และมีการลดภาระงานของครูลงเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการสอนของครูให้มากยิ่งขึ้น ตลอดจนมีการประชุมวางแผนดำเนินการ ประสานงาน ประสานสัมพันธ์และระดมทรัพยากรดำเนินการจัดกิจกรรมร่วมกับชุมชน ซึ่งถือเป็นการบริหารคุณภาพในการจัดการศึกษาที่เหมาะสม

3. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูต่อการบริหารคุณภาพทางการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1 จำแนกตามระยะเวลาในการปฏิบัติงาน พบว่า ในภาพรวมไม่มีความแตกต่างกัน หากพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีด้านการพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารจัดการศึกษาโรงเรียนขนาดเล็ก และด้านการเสริมสร้างความพร้อมและความเข้มแข็งของโรงเรียนขนาดเล็ก มีความแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อทดสอบรายคู่ด้วยวิธี LSD พบว่า ด้านการพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารจัดการศึกษาโรงเรียนขนาดเล็ก กลุ่มผู้บริหารและครูที่มีระยะเวลาในการปฏิบัติงาน 5 – 10 ปี แตกต่างกับกลุ่มผู้บริหารและครูที่มีระยะเวลาในการปฏิบัติงานมากกว่า 10 ปีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยกลุ่มผู้บริหารและครูที่มีระยะเวลาในการปฏิบัติงานมากกว่า 10 ปี มีค่าเฉลี่ยสูงกว่ากลุ่มผู้บริหารและครูที่มีระยะเวลาในการปฏิบัติงาน 5 – 10 ปี ทั้งนี้เนื่องจากผู้บริหารสถานศึกษาและครูโรงเรียนขนาดเล็กที่มีประสบการณ์ทำงานเป็นระยะเวลานาน มีความคิดเห็นสอดคล้องกันในการหาแนวทางในการพัฒนาประสิทธิภาพการจัดการศึกษา และมีความเข้าใจบริบทของสภาพปัญหาของโรงเรียนขนาดเล็กได้มากกว่า และด้านการเสริมสร้างความพร้อมและความเข้มแข็งของโรงเรียนขนาดเล็ก พบว่า กลุ่มผู้บริหารและครูที่มีระยะเวลาในการปฏิบัติงาน 5 – 10 ปี แตกต่างกับกลุ่มผู้บริหารและครูที่มีระยะเวลาในการปฏิบัติงานมากกว่า 10 ปีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยกลุ่มผู้บริหารและครูที่มีระยะเวลาในการปฏิบัติงานมากกว่า 10 ปี มีค่าเฉลี่ยน้อยกว่ากลุ่มผู้บริหารและครูที่มีระยะเวลาในการปฏิบัติงาน 5 – 10 ปี ทั้งนี้เนื่องจากผู้บริหารสถานศึกษาและครูโรงเรียนขนาดเล็กที่มีระยะเวลาในการปฏิบัติงาน 5 – 10 ปีมีความคิดเห็นในการเสริมสร้างความพร้อมและสร้างความเข้มแข็งให้แก่โรงเรียนขนาดเล็ก โดยเฉพาะอย่างยิ่งการส่งเสริมการใช้สื่อเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอน ซึ่งสอดคล้องกับ เมธี ทองคำ(2558) ศึกษาเรื่องการบริหารจัดการระบบคุณภาพในโรงเรียนมาตรฐานสากลของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 พบว่า การบริหารจัดการระบบคุณภาพในโรงเรียนมาตรฐานสากล จำแนกตาม ประสบการณ์ทำงาน แม้ว่าภาพรวมจะไม่มีมีความแตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า บุคลากรส่วนใหญ่มีความคิดเห็นต่อการบริหารคุณภาพการจัดการศึกษาให้เป็นไปตามมาตรฐาน ทั้งการมีส่วนร่วมจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง การสนับสนุนการใช้สื่อเทคโนโลยีที่ทันสมัย การหาแนวทางที่เหมาะสมในการจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพ

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการสำรวจความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูต่อการบริหารคุณภาพทางการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1 โดยภาพรวมพบว่าการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการเสริมสร้างความพร้อมและความเข้มแข็งของโรงเรียนขนาดเล็ก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การเสริมสร้างการมีส่วนร่วมและระดมทรัพยากรจากทุกภาคส่วน

2. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูต่อการบริหารคุณภาพทางการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1 จำแนกตามตำแหน่ง มีความคิดเห็นต่อการบริหารคุณภาพทางการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็กแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ตำแหน่งที่ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารคุณภาพทางการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก ด้านการพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารจัดการ การศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก ด้านการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา และด้านการเสริมสร้างความพร้อมและความเข้มแข็งของโรงเรียนขนาดเล็กแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูต่อการบริหารคุณภาพทางการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1 จำแนกตามระยะเวลาในการปฏิบัติงาน พบว่า ระยะเวลาในการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษาและครู มีความคิดเห็นต่อการบริหารคุณภาพทางการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็กในภาพรวมไม่มีความแตกต่างกัน หากพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีด้านการพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารจัดการศึกษาโรงเรียนขนาดเล็ก และด้านการเสริมสร้างความพร้อมและความเข้มแข็งของโรงเรียนขนาดเล็ก มีความแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อทดสอบรายคู่ด้วยวิธี LSD พบว่า ด้านการพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารจัดการศึกษาโรงเรียนขนาดเล็ก กลุ่มผู้บริหารและครูที่มีระยะเวลาในการปฏิบัติงาน 5 – 10 ปี แตกต่างกับกลุ่มผู้บริหารและครูที่มีระยะเวลาในการปฏิบัติงานมากกว่า 10 ปีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยกลุ่มผู้บริหารและครูที่มีระยะเวลาในการปฏิบัติงานมากกว่า 10 ปี มีค่าเฉลี่ยสูงกว่ากลุ่มผู้บริหารและครูที่มีระยะเวลาในการปฏิบัติงาน 5 – 10 ปี และด้านการเสริมสร้างความพร้อมและความเข้มแข็งของโรงเรียนขนาดเล็ก พบว่า กลุ่มผู้บริหารและครูที่มีระยะเวลาในการปฏิบัติงานทำงาน 5 – 10 ปี แตกต่างกับกลุ่มผู้บริหารและครูที่มีระยะเวลาในการปฏิบัติงานมากกว่า 10 ปีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยกลุ่มผู้บริหารและครูที่มีระยะเวลาในการปฏิบัติงานมากกว่า 10 ปี มีค่าเฉลี่ยน้อยกว่ากลุ่มผู้บริหารและครูที่มีระยะเวลาในการปฏิบัติงาน 5 – 10 ปี

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

เนื่องจากผลการวิจัย พบว่า ในภาพรวมความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูต่อการบริหารคุณภาพทางการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1 มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ผู้วิจัยจึงได้เสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้ในประเด็นต่างๆ ดังนี้

1. ด้านการพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารจัดการศึกษาโรงเรียนขนาดเล็ก ผู้บริหารสถานศึกษาและครูควรแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และเข้าใจสภาพปัญหาการบริหารจัดการศึกษาโรงเรียนขนาดเล็ก เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์เพื่อหาแนวทางที่เหมาะสมในการบริหารจัดการศึกษาให้มีคุณภาพ ตลอดจนให้ความสำคัญในการกำกับ ติดตามและตรวจสอบความเหมาะสมของรูปแบบการบริหารจัดการศึกษา เพื่อให้เกิดการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน

2. ด้านการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาและครูต้องรับรู้และเข้าใจปัญหาในการจัดการเรียนการสอน เพื่อวางแผนหาวิธีการที่มีความเป็นไปได้และเหมาะสมกับบริบท ตลอดจนการสนับสนุนให้ครูมีความรู้และทักษะในการผลิตและพัฒนาสื่อ นวัตกรรม การใช้เทคโนโลยีในการจัดการเรียนการสอน พร้อมทั้งมีการนิเทศ เพื่อกำกับ ติดตาม และเสนอแนะแนวทางในการให้คำแนะนำ

3. ด้านการเสริมสร้างการมีส่วนร่วมและระดมทรัพยากรจากทุกภาคส่วน เป็นด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาและครูควรมีการระดมความคิดเห็น ร่วมกันวางแผน สะท้อนผลการปฏิบัติในการระดมทรัพยากร ผลักดันให้เกิดการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดในการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก

4. ด้านการเสริมสร้างความพร้อมและความเข้มแข็งของโรงเรียนขนาดเล็ก ผู้บริหารสถานศึกษาและครูมีการประเมินความพร้อมทั้งด้านบุคลากร งบประมาณ วัสดุครุภัณฑ์ อาคารสถานที่ การลดภาระงานของครู ตลอดจนหาทางแก้ไขปัญหาร่วมกันในสภาพการณ์ที่โรงเรียนมีข้อจำกัดด้านทรัพยากร และการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีทางการศึกษามาประยุกต์ใช้

5. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย เพื่อให้การดำเนินงานตามนโยบายเป็นไปอย่างต่อเนื่อง ควรมีการกำหนดรูปแบบในการพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาและมีคณะทำงานในสถานศึกษา เพื่อขับเคลื่อนนโยบายให้เกิดการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาโรงเรียนขนาดเล็กอย่างเป็นรูปธรรม

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษารูปแบบการมีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาโรงเรียนขนาดเล็กอย่างต่อเนื่อง
2. ควรมีการศึกษาแนวทางการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาโรงเรียนขนาดเล็ก

เอกสารอ้างอิง

- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2562). นโยบายการบริหารจัดการโรงเรียนขนาดเล็ก. <<https://moe360.blog/2019/09/03/>> (สืบค้น 14 กรกฎาคม 2563).
- สุทัศน์ ภูมิภาค. (2562). ศธ.เผยแผนควรววมโรงเรียนขนาดเล็ก ปี พ.ศ. 2563-2565 ควรววม 5,447 โรงเรียน. <<https://www.kruupdate.com/20888/>> (สืบค้น 16 เมษายน 2563).
- ณัฐ คำมูล. (2552). สภาพปัจจุบันและแนวทางการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ของโรงเรียนขนาดเล็กในเขตอำเภอปาง จังหวัดพะเยา. ปรียญานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.
- สุรเดช โสมาบุตร. (2560). แนวทางการพัฒนาคุณภาพโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4. ปรียญานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- เมธี ทองคำ. (2558). การบริหารจัดการระบบคุณภาพในโรงเรียนมาตรฐานสากลของโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยม เขต 9. ปรียญานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม.
- Mihail Dudin. (2015). The Deming Cycle (PDCA) Concepts as an Efficient Tool for Continuous Quality Improvement in the Agribusiness. Canada: Canadian Center of Science and Education.